

Дар'я ЛАВРЕНКО,
викладачка кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАСОБИ, ПРИЙОМИ, ПРАВИЛА ЯК ЕЛЕМЕНТИ ЮРИДИЧНОЇ ТЕХНІКИ

Юридична техніка, мистецтво розробки законів та інших нормативно-правових актів, законів про правоохоронну діяльність і прокуратуру, не є сучасним винаходом. Воно виникло під час зародження самого права, а деякі форми правової техніки народилися разом з першими законами. У давньоримській правовій системі юридична техніка була високорозвиненою. Точне формулювання, вдала термінологія та чіткі правила викладення нормативних актів досі викликають захоплення та використання сучасною юриспруденцією.

У кожній державі право має певні особливості, але скрізь воно спрямоване на створення та вдосконалення єдиної, внутрішньо узгодженої та послідовної системи норм, що регулюють суспільстві відносини.

Юридична техніка – це галузь знань про правила ведення правотворчої, законотворчої й нормотворчої діяльності, результатом яких є створення актів індивідуальної дії, або нормативно-правових актів. У сучасних умовах юридична техніка виділяється в окрему галузь юридичної науки, орієнтовану на розв'язання практичних задач [1]. Юридична техніка визначається безпосередньо індивідуальними та іншими нормативно-правовими актами. Відповідно до чинного законодавства України юридична техніка, що використовується в юридичній діяльності загалом та при текстуальному закріпленні норм права й індивідуальних рішень зокрема, досить різна.

Юридична техніка вимагає професійних навичок викладу правових матеріалів. Правові норми мають бути узгоджені з іншими правовими нормами без повторень і прогалин і викладені точно, чітко, зрозуміло та грамотна державною мовою. Здійснення цієї норми права вимагає навичок і досягається наполегливою працею, досвідом і практичною компетентністю. Володіння правовими навичками є невід'ємною частиною професіоналізму та професійної правової культури [1].

Юридична техніка в законодавстві полягає в тому, як розпоряджатися статтями нормативно-правового акта, як максимально повно висловити думку законодавців (інших суб'єктів права) у статтях нормативно-правового акта, а

також найбільш відповідну структуру, у тому числі як підібрати терміни, як оформити зміни, доповнення, повне або часткове скасування, узгодження нормативно-правових актів тощо. Це забезпечує юридичну досконалість нормативних документів.

Найзагальнішими прийомами і правилами юридичної техніки є:

- 1) юридична термінологія;
- 2) юридичні конструкції;
- 3) форма нормативного акта, прийоми і правила викладу його змісту [3].

Прийоми часто мають інтелектуальний характер і включають варіанти професійного мислення, аналізу та обробки інформації та концептуальний апарат.

Засоби є предметно-технічні елементи юридичної технології, тобто механізми технічного пошуку, обробки, зберігання та передачі інформації, комунікації та правового контролю, правові принципи, спекуляція, фікція тощо.

Юридичні та технічні прийоми не мають матеріальних ознак. Це усталені методи вчинення та вчинення правових актів. Прийоми юридичної техніки – це дія, яка призводить до формування юридичних документів. Кожен метод юридичної техніки має свої принципи та вимоги правил, яких слід дотримуватися під час виконання певних операцій. Законодавці чи правозастосовувач використовують їх, щоб визначити, як доступні їм технічні засоби можна більш точно використовувати в різних випадках. До технічних методів належать різноманітні способи, прийоми та операції, що використовуються для викладення чи документування змісту правових норм.

У науковій літературі, разом з іншими варіантами класифікації, прийоми юридичної техніки поділяють на три групи:

1. Прийоми, що застосовуються до створення тексту правового документа в цілому, а також до визначення його структури (рубрикація тексту, нумерація його складових частин, заголовки і преамбули, реквізити, примітки і посилання).

2. Прийоми, які спрямовані на формування безпосередньо правових норм. Це лінгвістичні і логічні прийоми, а також прийоми, пов'язані з рішенням змістовно-пізнавальних завдань (використання правових конструкцій, вираз модальності норми).

3. Прийоми процесуального характеру, пов'язані з технікою оприлюднення і введення актів у законну силу, а також використовувані правоприменителями і інтерпретаторами права.

Зміст основної частини юридичного документа має бути узгодженим у всіх частинах і розташованим у логічній послідовності. Структурна чистота документа залежить від типу та інформації, яку він містить. Юридичні документи повинні бути зосереджені на одній темі і не повинні містити

тематично розрізненої чи логічно непов'язаної інформації.

Отже, юридичну техніку треба розглядати як складову правової культури. Це сукупність засобів, правил і прийомів. Юридичні документи є якісними та доскональними лише тоді, коли вони написані та оформлені відповідно до юридичних, логічних, лінгвістичних та структурних вимог юридичної техніки. Юридична техніка є важливим засобом попередження та усунення помилок у законодавстві та правозастосуванні. Володіння юридичною технікою є невід'ємною частиною професійної свідомості та професійної правової культури.

---

1. Лавренко Д. О. Значення юридичної конструкції як засобу юридичної техніки. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 18. С. 56–60. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/284514/278679>.

2. Дутко А. О. Юридична техніка: види та зміст. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2006. № 3. С. 25–33.

3. Онищук І. І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах. Івано-Франківськ : Лабораторія академічних досліджень правового регулювання та юридичної техніки, 2014. 228 с.

Ольга ЛІТВИНОВА-ГОЛОВАНЬ

кандидат педагогічних наук, доцент
(ВСП «Економіко-правничий
фаховий коледж ЗНУ»)

Лариса БЕЗКОРОВАЙНА

доктор педагогічних наук, професор
(Запорізький національний університет)

АКТУЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ І СПОРТУ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Фізична підготовка військовослужбовців є однією з головних складових загальної системи виховання і навчання особового складу Збройних Сил України та інших військових формувань, які утворено відповідно до законів України, спрямована на забезпечення фізичної готовності особового складу до професійної діяльності, що обумовлено нормативно-правовою базою:

– Закон України «Про фізичну культуру і спорт» (чинний, поточна редакція від 04.05.2023 р.) [3].

– Концепція розвитку фізичної підготовки і спорту в системі Міністерства оборони України (наказ № 452 від 28.12.2022 р.) [6].